

És clar que caldria suposar l'existència en el primitiu basc andorrà d'una accepció oronímica de *ziro*, al costat de l'anatòmica, tal com en català *bony* pot tenir el sentit de 'protuberància en el cos causada per una contusió' i també el de 'cim de forma arrodonida'.

(c) Un hipotètic *ZIRI-ZABAL seria també compatible amb la forma moderna. *Ziri* pot significar 'clavilla', 'tasconet', 'jonc'. Vegeu l'article *Ceribions* de *DECat* II, 679b6. Per a la -ll final, recordem que una -l- simple llatina dóna -r- en basc actual (cf. Mitxelena, *Fonètica*, 16.2); però la -l- basca primitiva deu haver estat, i en alguns dialectes potser fins ben entrada l'Edat Mitjana, un so sense lenició, que pot correspondre a -LL- romànica. X. T.

De la vista que em llegà Casac. en croquis pres damunt Aixirivall, quan assessorava Marcel Chevalier, el 1920, em sembla deduir-se una disposició topogràfica més semblant a un còrrec allargassat que a un portell o tanca (com el de *Xuvall*), ni a cap bony, més favorable a la conjectura (c) que no a (a), (b). Per a *Zabal*, V. infra l'art. *Xovall*.

¹ Cf. J. Coromines. «Du nouveau sur la toponymie occitane», 283: «... car *ro-* (indo-eur. *pro*) est un préfixe celtique intensif bien connu... *Ro-* est bien attesté non seulement en vieil irlandais mais aussi dans le glossaire d'Endlicher».

Aixol (Espot), V. *Uixol Aixoner*, V. *Uixó Aja* (Cerd.), V. *Age*, E. T. C. I, 154 i 108 *Ajabut*, V. *Gebut*

ALABOR

Un «Villare de *Alabor*» a les immediacions de Todolella (a l'O. de Morella) figura en un doc. de 1233 (*BSCC* xiv, 199); és un nom que amb variants es repeteix en altres punts del P. Val., i que en tot cas trobo en forma idèntica, i com a cognom ja vell i arrelat, a Cullera (xxxI, 83.24) (*AlcM* el dóna com a freqüent a València).

Com que aquest nom, en variants poc diferents, reapareix en altres punts del P. Val., sembla que s'ha de relacionar amb l'àr. clàssic i comú *ʿubr* 'marge d'un riu', 'costat d'una vall' (Lane col. 1938a, *Dozy* II, 91), mot i arrel que no eren estranys a l'ús vulgar hispànic, car ja ho registra *RMa*, sobretot com a verb, explicat «transfretare, transfr. terram» (140a, 313); i potser *ʿubúr* que en Boqtor està traduït «entrée» i també figura sense trad. en *RMa* pogué ser un plural del mateix mot. V. detalls precisos sobre això en *DECat* I, 133 n. 3 i 4, i *DECH* I, 105b i 105a25, 36; allí ho accepto com a base del terme tècnic cat. *alambor* 'contraparet o paret en escarpa', i cast. i port. *alambor* 'escarpa, inclinació'.

Provisionalment, i encara que quedin diversos punts poc clars en tot això, com que l'addició de *m* sembla explicada en cast. per combinació amb un arabisme parònim, però no teniem en romànic testimonis de la forma sense nasal, és important relacionar-hi aquests

NLL i NPP catalans, coincidents amb les formes àrbigues preses com a base, car des d'*al-ʿubúr* es passaria a *Alabor* sense dificultat. D'altra banda el cognom *Alabor* té variant *Alabort*, que *AlcM* dóna com a corrent a la «regió de Val.». Del que jo tinc nota és d'*Alabort* com a cogn. de Benigànim c. a 1840 (*GGRV*, Val. II, 46).

¿Seria això còpia inexacta o una reducció de -ort, com val. *dimats* ve de *dimarts*? El que ens torna cap a la idea de 'escarpa' és el NL *L'Alabòt* que vaig recollir com a nom d'un cingle («C. de *l'alabòt*») a la mateixa comarca que Todolella, en el terme de la Poble de Benifassà (xxvii, 132.5). En tot cas descartem que aquell cognom vingui d'un NP germànic, com voldria *AlcM*, cosa que comença per ser arbitrària fonèticament, com sigui que es tractaria de ATHALWARD (-ord és evolució dialectal germ.), i no hi lliguen ni *Ala-* ni la terminació que en romànic hauria de tornar-se -guard. Tampoc és fàcil admetre que es tracti d'una variant mossàrab del cast. *alabeado* 'corbat', tornada -bât > -bât per l'àrab, com jo havia imaginat. És clar que en la via alternativa que marco en aquesta nota resten també molts detalls dubtosos i caps sense centener.

ALACANT

Com que de la història i etimologia d'aquest nom tan capital es va repetint sempre una versió parcialment falsa, reproduïrem aquí dues notes que en tinc publicades, si bé gens divulgades, i en textos poc accessibles, que provisionalment ja bastaran per rectificar-ho. «Un hecho [deia en *Col. Prerrom. Salm*. 1974, 163-4] que los especialistas en el estudio del ibero, y demás estudiosos de los nombres de la parte arabizada de España, pierden de vista, cuando achacan a un influjo perturbador del árabe ciertas discrepancias que advierten entre las formas latinas de ciertos NLL y las conservadas en el nombre moderno. El árabe no puede explicarlo todo; cuando haya mayores discrepancias entre estas formas y las que esperaríamos de la evolución romance del latín --- hemos de pensar si no se trata de una latinización impopular de la forma etimológica pre-romana, y no de arabización».

I en el mateix treball afegia, entre altres casos que hi indico: «Si en lugar del latín LUCENTUM tenemos el catalán *Alacant* y castellano *Alicante*,¹ con k seguida de a, no es por causa del árabe, pues si *Lucentum* hubiese sido la única forma existente en las épocas romana y visigoda, el nombre se habría pronunciado unánimemente **Luçento* con ç en los años 700, y las gentes de lengua arábica no habrían podido cambiar la ç en q [tornant prodigiosament a la consonant aborigen]; luego es seguro que existió popularmente en hispano-latín, y siguió predominando hasta el S. XIII una variante **LEUCANTUM*; y a la vista está que, si pasó a *LUCENTUM* entre los puristas romanos, fue por la conocida degradación, debida a la fonética histórica latina; lo cual es nueva prueba de que *LEUKANTO-* era nombre